

DEN NORSKE KIRKE

Oslo bispedømmeråd

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

Dato: 27.04.2009

Vår ref: 08/692-4 IW

Deres ref:

Høringsuttalelse - utredningen om pilegrimssatsingen, På livets vei

Vi har mottatt høringsbrev datert 12.02.2009 fra Kultur og kirkedepartementet om utredningen "*På livets vei. Pilegrimsmotivet – et nasjonalt utviklingsprosjekt*". Høringsfristen var 15. april og vi viser til tidligere kontakt om bispedømmerådets behandling etter fristen.

Vi viser også til høringssvar fra Kirkerådet datert 02.04.2009 som gir vi mener gir vesentlige vurderinger både til helhet og enkeltpunkter i utredningen.

Oslo biskop og bispedømmeråd har behandlet uttalelsen i bispedømmerådsmøte 27.04.2009 og vil i tillegg til Kirkerådets vurderinger fremheve følgende synspunkter:

Overordnede perspektiv

Initiativet om å utvikle en nasjonal pilegrimssatsing hilses velkommen. Vi slutter oss til hovedmålet slik det er beskrevet i 23.1.; og understreker at den lokale forankring er essensiell. Vi ser også positive muligheter i et samspill hvor kirkelige og andre pilegrimstradisjoner går inn i et nærere samarbeid. Bispedømmerådet vil samtidig understreke at pilegrimstradisjonen historisk sett har vært båret av en kristen tradisjon og at det er vesentlig for troverdigheten i satsingen at den kirkelige profilen ikke blir tonet ned. Spesielt vil vi understreke at de kommersielle sidene i satsingen må begrenses og være underordnet en overordnet tenkning knyttet til pilegrimstradisjonen.

Vi imøteser videre en pilegrimssatsing hvor mulighetene knyttet til Olavsarven og Nidaros som pilegrimsmål blir utnyttet i langt sterkere grad enn i dag, og hvor et nasjonalt pilegrimssenter legges til Trondheim. Samtidig er det vesentlig at det nasjonale perspektivet i satsingen opprettholdes gjennom en tydelig vektlegging også av andre historiske tradisjoner knyttet til for eksempel St Hallvard og St Sunniva. Idet vi ser de verdifulle sidene ved en omfattende pilegrimssatsing, må det også understrekes at Den norske kirke pr dags dato står overfor en rekke ressurskrevende satsinger blant annet med trosopplæringsreform, gudstjenestereform, demokratireform, kultursatsing, diakoni, kirkemusikk, etc; dette ved siden av en situasjon hvor kirken opplever en tiltagende ressursknapphet i det daglige arbeidet lokalt. Vi ser det derfor som avgjørende at en pilegrimssatsing ikke går på bekostning av ressurstilgangen til øvrige kirkelige formål.

Som Kirkerådet påpeker i sin uttalelse, fremmer utredningen er rekke spørsmål og ideer som krever ytterligere utredning. Det er også avgjørende at tiltak som involverer kirken

blir grundig forankret kirkelig og lokalt ved at de aktuelle kirkelige organer avklarer de spørsmål som angår den kirkelige medvirkning og ressurs- og oppgavefordeling.

Infrastruktur

Målsettinger om å utvikle en infrastruktur med rimelig overnatting, herberger etc. langs leden støttes.

Under tiltak 2b er det viktig å påpeke at ett av de 10 pilegrimsherberger må legges til Oslo. I tillegg bør man vurdere å legge en pilegrimskafé i øvre del av Groruddalen langs leden.

Til spørsmålet om ansvar for rydding og drift av leden vil vi peke på utfordringer som kan oppstå ved at Oslo kommune skal være ansvarlig, men at selve arbeidet skal kunne utføres av frivillige. En slik gjennomføring må i tilfelle konkretiseres nærmere. Vi vil peke på ønskeligheten av at statlige midler overføres til kommunen og at arbeidet med milesteiner og merkestoper kan utføres av profesjonelle, på samme måte som Statens Veivesen setter opp opplysningsskiltene.

Når det overnatting, er det nå få billige steder for overnatting i Oslo, de fleste har vanlig reiselivsstandard. Lovisenberg gjestehus er velegnet som overnattingssted for pilegrimer som ønsker litt komfort og kan betale, mens i sommerferie burde det være mulig å lage avtaler med nærliggende skoler til ruinparken og bispegården om enkel overnatting på madrasser. Det kan også være aktuelt i et mer langsiktig perspektiv å vurdere utvikling av fasiliteter i nærheten av middelalderparken.

Pilegrimsprester

Å utnytte den kirkelige kompetansen på pilegrimstradisjon og -spiritualitet vil være vesentlig for at en pilegrimssatsing skal få den nødvendige forankring innholdsmessig og i folkelig oppslutning. Det er derfor betimelig at utredningen foreslår å opprette et nettverk av pilegrimsprester (jf pkt 23.2.3).

Flere forhold taler for at det utvikles en tyngre pilegrimssatsing i Oslo enn gjennom den 50 % stillingen som er foreslått: Tilstrømningen til Middelalderparken med de mange kirke- og klosterruinene her; mulighetene utviklingen av et pilegrimssenter i Oslo og i å utnytte middelalderområdet i samspill med nærliggende kirker og kirkerom; Oslos geografiske rolle ved at pilegrimer ankommer både fra utlandet, fra leden fra Halden og fra Tønsberg før vandringen fortsetter mot Nidaros og behovet for veiledning av disse; den generelle tilstrømning til og befolkningstetthet i området og muligheten som finnes møte med turister, konfirmanter, satsinger med åpne kirker m.v. Kontakt med reiseliv vil også kreve mer tid enn andre steder langs leden (jf. tiltak 8b og 9a, hvor Oslocenteret for fred nevnes). Pilegrimspresten må ikke bindes opp primært til administrative oppgaver, men være en *formidler av pilegrimsspiritualitet* og være *pastor loci*. Vi mener den nasjonale satsingen vil svekkes vesentlig om det ikke legges minst en og helst to 100 % prestestillinger i Oslo (evt. prestestillinger kombinert med andre kirkelige stillinger).

Ved siden av prester bør det også vurderes å etablere andre typer kirkelige stillinger, som kateketer og diakoner. Vi ser store muligheter i å utvikle trosopplæringen i samspill med pilegrimssatsingen ved at barn, ungdom og konfirmanter får delta på pilegrimsvandring – kortere eller lengre. På den måten vil vi på en ypperlig måte å få markedsført pilegrimsmotivet for yngre grupper. På den måten blir også foresatte og faddere kjent med motivet.

Regionalt senter i Oslo

Forslaget om etablering av regionalt pilegrimssenter i Oslo støttes (jf 23.2.5, tiltak 5f)
Det er essensielt at det finnes ett sted som gir informasjon av praktisk art i Oslo bispedømme.

Til knutepunktmodellen som modell for finansiering er å bemerke at 60 % statlig, 40 % regional, med 20 % for fylkeskommune og 20 % for kommune vil bli en urettferdig modell når det gjelder Oslo siden fylkeskommunen og kommunen er sammenfallende.

De lokale pilegrimsfellesskap må så langt det er mulig trekkes inn i sentrale funksjoner i modellen og samarbeide nært med de som har helhetlig ansvar i Nidaros.

Oslo bispegård har begrenset kontorplass, men det er av betydning at kapellet i Oslo bispegård kan benyttes av pilegrimspresten.

Åpne kirker

Vi slutter oss til 23.2.7, tiltak 7, om åpne kirker langs leden, men konstaterer at det ikke er avsatt økonomiske eller menneskelige ressurser til dette. I Oslo kan ikke kirkene stå åpne, men trenger en vakthold etc. Resurser til åpne kirker bør settes av i budsjettet.

Andre momenter

Til 23.2.11 er vi enige i at det må utvikles en guidebok som baserer seg på guidebøker foreligger og nå utarbeides av Eivind Luthen og Tormod Berger og at den bør oversettes til de språk som angis.

Vi vil oppfordre til at kystkulturen og sjøveien reflekteres sterkere inn som en av ledene.

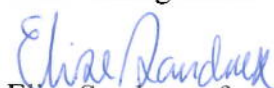
Det er påfallende at ikke bladet *Pilegrimen* som utkommer med fire nummer i året er nevnt. Det er et solid tidsskrift som har utkommet i 15 år og som rommer svært meget stoff fra praktisk erfaring med å gå pilegrim foruten er rekke artikler av kulturhistorisk interesse.

Budsjettet for tiltak 11.a virker knapt og kan neppe dekke de faktiske utgifter.

Tiltak 11c og 11d virker også å ha meget knappe budsjett. *Coates Productions* er allerede i gang med et filmprosjekt om innsatte fra Bastøy som vandrer pilegrim og bør kontaktes.

Det er behov for en vannfast pilegrimssangbok med korte liturgier, i lommeformat, som kan tåle vind og regn.

Med vennlig hilsen

Elise Sandnes e.f.
stiftsdirektør

Inge Westly
kirkefagsjef
Direkte innvalg: 23301171